

TEKSTİL SEKTÖRÜNDE ENTEGRE KİRLİLİK ÖNLEME VE KONTROL TEBLİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, tekstil sektörü faaliyetlerinin çevreye olabilecek olumsuz etkilerinin en aza indirilmesine, çevreyle uyumlu yönetiminin sağlanması için üretim sırasında suya, havaya ve toprağa verilecek her türlü emisyon, deşarj ve atıkların kontrolü ile hammadde ve enerjinin etkin kullanımına ve temiz üretim teknolojilerinin kullanımına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Kurulu kapasitesi 10 ton/gün üzerinde olan yıkama, ağartma, merserizasyon, haşılama, baskı, haşıl sökme ve benzeri ön işlem, boyama ve son işlemlerinin gerçekleştirildiği tekstil tesisleri bu Tebliğ hükümlerine tabidir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ;

a) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 3 üncü maddesi ile 29/6/2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2, 8, 9 ve 33 üncü maddeleri,

b) 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin 4 ve 38 inci maddeleri,

c) 5/7/2008 tarihli ve 26927 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğın 5 inci maddesi,

ç) 14/3/1991 tarihli ve 20814 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin 4 üncü maddesi,

d) 14/3/2005 tarihli ve 25755 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin 1, 5, 9, 15 ve 16 ncı maddeleri,

e) 3/7/2009 tarihli ve 27277 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğinin 6 ncı maddesi,

f) 26/11/2005 tarihli ve 26005 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğın Kontrolü Yönetmeliğinin 5 inci maddesi,

hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Azo boya: Bünyesinde azo grubu (-N = N -) bulunduran sentetik boyar maddeyi,
- b) Bakanlık: Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,
- c) Biyokimyasal Oksijen İhtiyacı (BOİ): Suda bulunan organik maddelerin aerobik mikroorganizmalar tarafından oksitlenmesi için gerekli oksijen miktarını,
- ç) Flotte oranı: Kesikli makinelerde toplam kuru mal ile toplam sıvının ağırlıkça oranını,
- d) F/M oranı: Biyolojik atıksu arıtma sistemlerinde birim mikroorganizma kütlesi başına organik madde yükünü,
- e) Gelişme raporu: Tesislerin her yıl hazırlayarak İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne sunacakları, kendileri için uygulanabilir buldukları MET seçeneklerinin uygulanması sonucu sağladıkları ilerlemeleri yansıtacakları, EK-5'te verilmiş format çerçevesinde hazırlanması gereken raporu,
- f) Kimyasal oksijen ihtiyacı (KOİ): Bir su örneğindeki organik ve oksitlenebilir inorganik bileşikleri yükseltmek için gerekli oksijen miktarını,
- g) Malzeme güvenlik bilgi formu (MGBF): Kimyasal maddelerin kullanımı ve depolanması sırasında oluşabilecek işçi sağlığı iş güvenliği risklerini ortadan kaldırmaya yönelik çalışmaların önemli bir parçasını oluşturan ve kullanıcıyı doğru ve yeterli düzeyde bilgilendirmek amacıyla hazırlanan, ilgili kimyasal maddelerin tehlike ve riskleri ile diğer bilgileri içeren dokümanları,
- ğ) Membran biyoreaktör (MBR): Katı madde ayrımının membranlarla sağlandığı, askıda kültür biyolojik arıtma sistemlerini,
- h) Mevcut en iyi teknikler (MET): Kirliliğin ve bütün olarak çevre üzerindeki etkilerin önlenmesi, bunun mümkün olmadığı yerlerde de en aza indirilmesi amacıyla tasarlanmış emisyon/deşarj sınır değerlerine prensipte temel sağlamak üzere belirli tekniklerin uygulanabilirliğini gösteren, faaliyetlerin ve işletim yöntemlerinin geliştirilmesi sırasındaki en etkin ve ileri aşamayı,
- ı) Mikrofiltrasyon (MF): Boyutu 20 nm'den büyük tanecikleri sıvılardan ayıran membran ayırma yöntemini,
- i) MLSS: Aktif çamur tesisleri havalandırma tankında süspansiyon halinde katı madde konsantrasyonunu,
- j) Nanofiltrasyon (NF): Moleküler ağırlık sınırı ultrafiltrasyon ile ters osmoz arasında (<1000 Dalton) olan membran ayırma yöntemini,
- k) Tekstil üreticisi: Kurulu kapasitesi 10 ton kumaş/gün'ün üstünde olan ön işleme (yıkama, ağartma, pamuk parlatma işlemleri) ve iplik veya kumaş boyama yapan tesisleri,
- l) Temiz üretim: Bütünsel önleyici bir çevre stratejisinin ürün, hizmet ve üretim süreçlerine sürekli olarak uygulanması ile insanlar ve çevre üzerindeki risklerin azaltılmasını,
- m) Temiz üretim planı: Tesislerin her beş yılda bir hazırlayacakları; uygulamak zorunda oldukları MET uygulamalarını ve uygulamaya karar verdikleri MET'leri, temiz üretim hedeflerini ve ayrıca ana

performans göstergeleri cinsinden hedeflerini uygulama takvimi ve benzeri araçlar ile birlikte beyan ettikleri, EK-4'te verilen format çerçevesinde hazırlanması gereken plan dokümanını,

n) Ters ozmoz (TO): Çeşitli molekül ve iyonları, basınç uygulaması ile sıvı fazdan ayırabilen membran ayırma yöntemini,

o) Tesis: 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında üretim yapan tekstil kuruluşlarını,

ö) Ultrafiltrasyon (UF): Moleküler ağırlıkları 1000-1000000 Da arasındaki maddeleri sıvıdan ayıran membran ayırma yöntemini,

p) Yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firması: 21/11/2008 tarihli ve 27061 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çevre Denetimi Yönetmeliği kapsamında çevre izin veya çevre izin ve lisans başvuru dosyasını ve başvuru dosyasında yer alacak bilgi, belge ve raporları hazırlayan ve/veya hazırlatacak ve Bakanlığa karşı bunların doğruluğundan sorumlu olan, yeterlik belgesi almış olan gerçek veya tüzel kişileri,

r) Yüzey aktif maddeler: Yüzeyde birikmeye eğilimi olan, suyun yüzey gerilimini azaltan kimyasal maddeleri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Uygulama Esasları

Esaslar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğin uygulanması için öngörülen esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a) Bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasının sağlanması için kirliliğin kaynağında engellenmesi,

b) Her türlü faaliyet sırasında doğal kaynakların hammadde ve enerjinin verimli kullanımının sağlanması için temiz üretim teknolojilerin kullanılması,

c) Meydana gelen her türlü emisyon, deşarj ve atıkların oluşumunu kaynağında azaltan ve geri kazanımını sağlayan çevre ile uyumlu teknolojilerin kullanılması,

ç) Herhangi bir ürünün, üretim aşamasında çevreye zarar vermeyecek veya en az zarar verecek şekilde tasarlanarak imal edilmesi,

d) Yeni kurulacak ve kapasite artırımı yapılacak tesisler için yürütülen Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinde, hammadde kullanımı, doğal kaynak ve enerji tüketimi konusunda değerlendirme yapılırken, önceliğin temiz üretim tekniklerine verilmesinin sağlanması,

e) Tesisler tarafından verilen EK-1 ve EK-3'te yer alan tesis içi temiz üretim teknikleri ve EK-2'de verilen boru sonu arıtma seçeneklerinden uygun olanları içeren temiz üretim planlarının hazırlanması ve uygulanması,

f) Hazırlanacak temiz üretim planlarında her tesisin; birim üretim başına su tüketimi, birim üretim başına elektrik tüketimi, birim üretim başına atıksu miktarı, birim üretim başına kirlilik yükü, birim üretim başına hammadde tüketimi, birim üretim başına çamur miktarı, hammadde değişikliği ve benzeri hususlara bu Tebliğin eklerinde yer alan hedeflerle uyumlu, izlenebilir temiz üretim hedeflerine yer vermesi,

g) Tesislerin temiz üretim planlarında yer verdikleri temiz üretim hedeflerine ne ölçüde ulaştıklarını bu Tebliğde belirtilen süreler içerisinde sunacakları gelişme raporlarında ve bir sonraki temiz üretim planlarında göstermesi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Bakanlığın görev ve yetkileri

MADDE 5 – (1) Bu Tebliğin uygulanması için Bakanlığın görev ve yetkileri aşağıda belirtilmiştir.

a) Tekstil sektöründen kaynaklanan her türlü emisyon, deşarj ve atıkların çevreyle uyumlu bir şekilde yönetimini sağlayan program ve politikaları belirlemek,

b) Bu Tebliğin uygulanmasına yönelik işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,

c) Tekstil sektörünün çevreyle uyumlu bir şekilde faaliyetini sağlamaya yönelik teknoloji ve yönetim sistemlerinin kurulmasında ulusal ve uluslararası işbirliğini sağlamak.

(2) Bakanlık gerek gördüğü durumlarda; tesislerden, temiz üretim planlarında yer alan hedeflerin yükseltilmesini isteyebilir.

İl çevre ve şehircilik müdürlüklerinin görev ve yetkileri

MADDE 6 – (1) Bu Tebliğin uygulanmasına ilişkin il çevre ve şehircilik müdürlüklerinin görev ve yetkileri aşağıda belirtilmiştir.

a) Tekstil üreticileri tarafından hazırlanan/hazırlattırılan temiz üretim planlarını onaylamak,

b) Tekstil üreticileri tarafından hazırlanan ve hazırlattırılan temiz üretim planlarının uygulanmasını sağlamak,

c) Bu Tebliğde belirlenen kapasiteler doğrultusunda hazırlanan temiz üretim planlarının uygulanmasını kontrol etmek ve denetlemek,

ç) Hazırlanan temiz üretim planlarına ait gelişme raporlarını değerlendirmek ve uygulamaları kontrol etmek.

Tekstil üreticilerinin yükümlülükleri

MADDE 7 – (1) Tekstil üreticilerinin entegre kirlilik önleme ve kontrol yaklaşımı çerçevesinde, gerek üretim gerekse her türlü emisyon, deşarj ve atıkların yönetimi süreçlerinde bu Tebliğin uygulanmasına ilişkin yükümlülükleri aşağıda belirtilmiştir.

a) EK-1, EK-2 ve EK-3'te yer alan uygulamalar doğrultusunda EK-4'te formatı verilen temiz üretim planlarını hazırlamak/hazırlatmak ve onaylatmak,

b) Her türlü emisyon, deşarj ve atıkların kontrolünü sağlamak ve mevcut en iyi teknikleri uygulamak,

c) Hazırlanan temiz üretim planlarının uygulanmasına ait gelişme raporlarını, EK-5'te verilen formata göre hazırlamak ve il çevre ve şehircilik müdürlüklerine sunmak,

ç) Gelişme raporlarında sunacakları her türlü analiz ve ölçümleri Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş laboratuvarlarda yaptırmak,

d) Temiz üretim teknikleri uygulamalarını bu Tebliğde belirtilen usul ve esaslara göre yapmak.

(2) Bu Tebliğin yayım tarihinden sonra söz konusu Tebliğ kapsamına giren tesisler, ÇED raporlarında temiz üretim tekniklerine yer vererek, temiz üretim planlarını hazırlayarak onay için sunacaklarını taahhüt ederler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Temiz Üretim Planı Hazırlanması ve Uygulanması

Temiz üretim planı

MADDE 8 – (1) Temiz üretim planı hazırlanması ve uygulanmasında tesisler;

a) EK-1'de yer alan C.2.1.1 ya da C.2.1.2 nolu MET'lerden birisini temiz üretim planlarında sunmak,

b) Bu Tebliğin eklerinde yer alan; EK-1 A ana başlığı, EK-1 B ana başlığı, EK-1 C ana başlığı, EK-2 ve EK-3'te sıralanan bütün MET uygulamalarından, her bir ek ve ana başlıklar içinden kendi tesislerine uygun olanları seçerek gerekçeleri ile birlikte temiz üretim planlarında sunmak,

c) Temiz üretim planlarını, her çevre izni başvurusunda revize ederek yeniden onaya sunup uygulamaya koymak,

ç) Temiz üretim planlarının onaylanmasını müteakip her yıl gelişme raporlarını il çevre ve şehircilik müdürlüklerine sunmak,

zorundadır.

(2) Yeni kurulacak tesisler; 29/4/2009 tarihli ve 27214 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik hükümleri kapsamında, çevre izni alınması aşamasında yapacakları başvuruda onaylı temiz üretim planlarını sunarlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Danışmanlık işleri

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğde belirtilen iş ve işlemleri tekstil üreticisi, 12/11/2010 tarihli ve 27757 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre Görevlisi ve Çevre Danışmanlık Firmaları Hakkında Yönetmelikte belirlenen çevre danışmanlık firmalarına ve/veya çevre görevlisine yaptırmakla yükümlüdür.

İzleme ve denetim

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğ konu olan tesislerin değerlendirilmesi için Bakanlık tarafından izlenme ve denetim programları hazırlanır.

İdarî yaptırım

MADDE 11 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini yerine getirmeyenlere 2872 sayılı Çevre Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre yaptırım uygulanır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Mevcut tesisler, 31/12/2012 tarihine kadar, temiz üretim planlarını hazırlayarak il çevre ve şehircilik müdürlüğüne sunarlar.

(2) 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen MET’lerin, mevcut tesisler tarafından uygulanması için son tarih 31/12/2014’tür.

Yürürlük

MADDE 12 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.

Ekleri için tıklayınız.